

Utlåtande 2004:201 RIII (Dnr 305-1959/2004)

Införande av tillsvidaretilstånd för uteserveringar

Motion av Ulla Hamilton (m) (2004:27)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2004:27) av Ulla Hamilton (m) angående införande av
tillsvidaretilstånd för uteserveringar avslås.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Bakgrund

Ulla Hamilton (m) har i motion (2004:27), *bilaga*, föreslagit att kommunfullmäktige ger berörda förvaltningar i uppdrag att införa ett system med tillsvidaretilstånd för uteserveringar i Stockholms stad, något som enligt motionären skulle minska byråkratin och förenkla hanteringen av tillstånden.

Remisser

Motionen har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, gatu- och fastighetsnämnden, socialtjänstnämnden, Kista stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd och Farsta stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att det finns starkt vägande skäl till att behålla det nuvarande systemet med tidsbegränsade tillstånd.

Gatu- och fastighetsnämnden avstyrker förslaget om tillsvidaretilstånd för uteserveringar. Det finns redan idag möjlighet att tillstyrka uteserveringar på längre tidsperiod än en säsong i taget. I enskilda fall kan detta vara lämpligt, men bedömningen måste göras från ärende till ärende.

Socialtjänstnämnden konstaterar att när det gäller ansökan om tillstånd att servera alkoholdrycker i uteservering beviljas sådan redan idag i normalfallet tillsvidare. Således föreligger redan idag det förfaringsätt vad gäller tillstånd för alkoholservice i uteservering som motionären förordar.

Kista stadsdelsnämnd ser stora fördelar med tillstånd för ett år i taget i likhet med vad som sker för torghandeln. Väl fungerande serveringar kan påräkna fortsatta tillstånd och byråkratin är synnerligen begränsad.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att tillsvidarestillstånd begränsar kommunens möjlighet att tillvarata olika parterers intressen. Det kan t.ex. innebära att privata fastighetsägare kan komma att hindras från att genomföra nödvändiga om- och tillbyggnader av sina fastigheter. Stadsdelsförvaltningen föreslår därför att motionen avstyrks.

Farsta stadsdelsnämnd anser att eftersom staden, ledningsägare och fastighetsägare kan behöva komma åt marken med jämna mellanrum för att utföra underhållsarbeten m.m. samt att upplåtelser är knutna till personen som sökt föreslår förvaltningen att upplåtelser även fortsättningsvis beviljas med ett år i taget.

Mina synpunkter

I likhet med flertalet remissinstanser ser jag stora fördelar med att upplåtelser även fortsättningsvis beviljas med ett år i taget. Förutsättningarna i stadsrummet förändras hela tiden, vilket påverkar möjligheten att ha uteserveringar. Jag vill framhålla att vi ser positivt på uteserveringarna som inte bara gagnar stadsmiljön och folklivet utan dessutom näringen för småföretag och dess gatuverksamhet. Uteserveringarna är dock i regel placerade på ytor som vid olika tillfällen behöver nyttjas för andra angelägna ändamål. Det finns en mängd förhållanden som medför att staden på kort eller lång sikt behöver få tillgång till platsen eller ändra uteserveringens utformning och det kan vara svårt att förutse de framtida behoven av att disponera den offentliga platsen. Det kan exempelvis handla om tillgänglighetsåtgärder eller ändringar av de lokala trafikföreskrifterna som påverkar förutsättningarna för uteserveringen. Det är enligt ordningslagen polisen som utfärdar tillstånd för upplåtelser av offentlig plats. Kommunen är remissinstans med vetorätt och har rätt att uppställa villkor för tillståndet. Byråkratin kan inte anses vara särskilt betungande eftersom den sökande får svar på sin ansökan inom tre veckor. Jag anser därför att nuvarande regler ska behållas oförändrade.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin, Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. därutöver anföras.

Gatu- och fastighetskontoret bör skriva avtal med entreprenörer som ger dem flerårig rätt att bedriva uteservering. Detta avtal måste dock innehålla inskränkningar som möjliggör undantag under perioder då t.ex. fastighetsägaren behöver utrymmet för byggställningar eller staden för gatuarbete. Ett genomförande av motionärens förslag skulle kunna underlätta väsentligt för restaurangägaren när de inte varje år måste ta initiativ utan istället gatu- och fastighetskontoret får ta kontakten i god tid om det t.ex. behövs göras markarbeten.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2004:27) av Ulla Hamilton (m) angående införande av tillsvidare tillstånd för uteserveringar avslås.

Stockholm den 1 december 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Roger Mogert

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) med hänvisning till reservationen av (m) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Ulla Hamilton (m) har i motion (2004:27), bilaga, föreslagit att kommunfullmäktige ger berörda förvaltningar i uppdrag att införa ett system med tillsvidarestillstånd för uteserveringar i Stockholms stad.

REMISSER

Motionen har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, gatu- och fastighetsnämnden, socialtjänstnämnden, Kista stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd och Farsta stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 juni 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till socialtjänstnämnden, gatu- och fastighetsnämnden, stadsdelsnämnderna Kista, Norrmalm och Farsta samt till stadsledningskontoret. Inom stadsledningskontoret har ärendet beretts av finansavdelningen i samråd med juridiska avdelningen.

Ärendet

Ulla Hamilton (m) lyfter i motionen fram att Stockholms uteserveringar är ett positivt inslag i stadsbilden. Enligt motionärens uppfattning bör dock dagens hantering av tillstånden för uteserveringar kunna förenklas genom att de idag tidsbestämda tillstånden i stället ska gälla tills vidare. I motionen föreslås att berörda förvaltningar i ska ges ”i uppdrag att införa ett system med tillsvidarestillstånd för uteserveringar i Stockholms stad”.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret vill inledningsvis poängtera att det är polisen som enligt ordningslagen är tillståndmyndighet för bl.a. uteserveringar på offentlig plats. Kommunen är remissinstans med vetorätt och rätt att ställa upp villkor för tillståndet med hänsyn till skötsel, markanvändning, stadsbild, miljö och trafik.

Det finns inget i ordningslagen som hindrar polismyndigheten från att lämna tillsvidarestillstånd för uteserveringar på det sätt som föreslås i motionen. Det finns dock enligt stadsledningskontorets mening starkt vägande skäl till att behålla det nuvarande systemet med tidsbegränsade tillstånd.

Uteserveringarna är i regel placerade på ytor som vid olika tillfällen behöver nyttjas för andra angelägna ändamål. Det finns en mängd förhållanden som medför att staden på kort eller lång sikt behöver få tillgång till platsen eller ändra uteserveringens

utformning. Det kan exempelvis handla om tillgänglighetsåtgärder eller ändringar av de lokala trafikföreskrifterna som påverkar förutsättningarna för uteserveringen.

Det är enligt vad stadsledningskontoret erfar mycket svårt att förutse de framtida behoven av att disponera den offentliga platsen på lång sikt. Det är därför inte framkomligt att införa fler villkor för tillståndet, motsvarande de som idag ställs på de tidsbegränsade tillstånden avseende behov av ledningsdragande verksamhet och gatuskötsel. Det går heller inte att i efterhand ställa nya villkor för tillsvidare tillståndet om staden t.ex. förändrar riktlinjerna för uteserveringarnas utformning och placering.

Stadsledningskontorets bedömer därmed att det enda möjliga sättet för kommunen att återfå dispositionen av den offentliga platsen är att begära hos polisen att tillståndet återkallas. Polisen får enligt 3 kap 18§ i ordningslagen återkalla ett tillsvidare tillstånd om det är av särskild vikt för kommunen. Det finns dock ingen entydig rättspraxis för vad som ska anses vara av "särskild vikt för kommunen" men det krävs sannolikt tungt vägande skäl, i synnerhet när stadens intressen vägs mot restaurangägarens ekonomiska intressen. Dessutom kan tillståndshavaren överklaga polismyndighetens beslut och det skulle kunna innebära en långvarig och oförutsägbar rättsprocess.

Med hänvisning till det ovanstående föreslår stadsledningskontoret att Ulla Hamiltons motion (m) angående införande av tillsvidare tillstånd för uteserveringar anses besvarad med vad som anförts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade den 22 juni 2004 att som svar på remissen överlämna och åberopa kontorets tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Sten Nordin m fl* (m) och *Ulf Fridebäck m fl* (fp) enligt följande.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutar
att delvis godkänna kontorets förslag till beslut
att därutöver anföras:

Uteserveringar är, precis som motionären anför, viktiga för att skapa en trevlig och livlig gatubild i Stockholm. Uteserveringar har också blivit allt mer populära och ansökningarna från enskilda näringsidkare är varje år många. För flertalet restauranger och caféer godkänns också uteserveringarna år efter år.

Ett system där staden kan ge tillsvidare tillstånd för uteserveringar skulle givetvis skapa betydligt mindre tillståndshantering och byråkrati. Eftersom många serveringar på ett naturligt sätt kan ha uteservering kan naturligtvis tillståndshanteringen stundtals bli onödigt byråkratisk.

Även om det är viktigt att minska byråkratin måste givetvis fastighetsägaren ges möjlighet att styra över fasadarbeten, renoveringar och andra åtgärder. Det är också självklart att tillstånden måste utformas på ett sådant sätt att staden kan hantera den nödvändiga gatuskötseln. Precis som kontoret poängterar finns idag villkor som säger

att tillståndshavaren måste ställa sin plats till förfogande för den typen av arbeten i gaturummet.

Det bör inte finnas någon motsättning mellan att minska det administrativa arbetet för kommunen och företagare och samtidigt hantera frågor som rör gatu- och fastighetskötsel. Gatu- och fastighetskontoret bör därför ta fram förslag på hur ett system kan utformas där båda dessa mål kan uppfyllas.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande av den 22 maj 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

UTLÅTANDE

Ulla Hamilton föreslår i en motion till kommunstyrelsen att kommunfullmäktige ska ge berörda förvaltningar i uppdrag att införa ett system med tillsvidarestillstånd för uteserveringar i Stockholms stad. Detta för att bespara näringsidkarna den nuvarande hanteringen av att behöva söka tillstånd för var ny säsong.

Gatu- och fastighetskontoret ser både fördelar och nackdelar med förslaget. Fördelen är givetvis en minskad tillståndshantering, såväl för näringsidkarna som för kommunen och för polismyndigheten. Nackdelarna är att platserna låses upp tillsvidare och kommunen överlåter rådigheten över dessa platser till privata intressen. Andra intressen, som också behöver komma åt ifrågavarande mark får betydligt svårare att göra det. Som främsta exempel bör nämnas fasadarbeten som kräver åtkomst till den mark som ligger direkt mot fasadliv, samma mark som uteserveringarna huvudsakligen nyttjar. Enligt kontorets mening överväger nackdelarna, varvid kontoret föreslår att nämnden avstyrker förslaget.

Bakgrund

Ulla Hamilton föreslår i en motion till kommunstyrelsen att kommunfullmäktige ska ge berörda förvaltningar i uppdrag att införa ett system med tillsvidarestillstånd för uteserveringar i Stockholms stad. Det nuvarande hanteringen, med säsongstillstånd som gäller för en säsong i taget, är en onödig hantering som skulle besparas om tillstånden istället meddelades att gälla tillsvidare. Om det skulle visa sig att förhållandena förändras så får berörd förvaltning ta kontakt med företagaren för att diskutera hur de nya förhållandena ska hanteras på bästa möjliga sätt.

Analys

Juridik

Att nyttja offentlig plats, dvs gatan, trottoaren, torget och parken, till något annat än vad den upplåtits för eller vad som är allmänt vedertaget är tillståndspliktigt enligt ordningslagen. Polisen är tillståndsmyndighet och bedömer en inkommen ansökan med hänsyn till trafiksäkerhet samt allmän ordning och säkerhet. Kommunen, som förvaltare av den offentliga platsen, är remissinstans med vetorätt. Om kommunen

avstyrker en ansökan kan polisen inte utfärda tillstånd. Kommunen har även rätt att ställa villkor i samband med att man tillstyrker en ansökan. Villkoren ska kunna hänföras till de fem bedömningspunkter som kommunen har att bevaka, dvs trafik, stadsbild, miljö, markanvändning och skötsel av den offentliga platsen. Möjligheten att använda offentlig plats styrs av ordningslagen, kommunens ordningsföreskrifter samt av kommunens policy och riktlinjer i dessa frågor.

I ordningslagens 3 kap 16§ sägs att denna typ av tillstånd gäller för viss tid eller tillsvidare. Tillstånd som löper tillsvidare är alltså fullt möjligt enligt gällande lagstiftning, men har i Stockholm under senare tid inte ansetts som lämpligt, vare sig av polismyndigheten eller av kommunen. Kommunen och polismyndigheten har att avgöra vad som kan vara lämpligt från ärende till ärende. Självfallet ställs ramen upp av tillståndssökaren – kommunen och polisen kan korta av ansökt tidsperiod, men aldrig förlänga den utan att sökanden har önskat det.

Ett tillstånd som löper kan alltid återkallas av tillståndshavaren, som alltså inte är bunden av ett tillstånd han eller hon inte vill ha. Tillståndshavaren har däremot rätt att behålla tillståndet på den period det belöper – tidsbegränsat eller tillsvidare. Kommun och polismyndighet är däremot uppbundna av den medgivna tillståndsperioden och kan inte återkalla det på andra grunder än vad som stadgas i lagtexten, 3 kap 18§. Detta begränsar betydligt kommunens rådighet över den allmänna platsen.

I 18§ sägs att polismyndigheten får återkalla ett tillstånd om

Tillståndshavaren åsidosatt ställs villkor inte i ringa mån och inte heller vidtar rättelse genast efter tillsägelse eller inte kan anträffas efter rimlig efterforskning

Om det är av särskild vikt för kommunen att det återkallas

Om tillståndet gäller tillsvidare och återkallelse är påkallad av hänsyn till trafiken eller till allmän ordning och säkerhet

Om tillståndet gäller bestämd tid och det är av väsentlig betydelse för trafiken eller för allmän ordning och säkerhet att det återkallas

Om tillståndshavaren inte betalar sin avgift till kommunen och inte heller gör det genast efter uppmaning

Kommunen kan bara tillskriva polismyndigheten och be dem återkalla ett tillstånd. Det är polismyndigheten som bedömer om tillståndet ska återkallas eller ej.

I praktiken

Uteserveringar är till övervägande del placerade på ytor som behöver nyttjas för en mängd olika ändamål. En del av dessa ändamål är bundna till sommar säsongen, precis som uteserveringarna, detta på grund av det rådande klimatet. En del är också bundna till att få tillgång att nyttja exakt de ytor som uteserveringarna också vill nyttja – till övervägande del gångbanor.

Ledningsdragande verksamhet, omläggning och skötsel av gångbaneläggning måste ske på de ytor som även uteserveringarna vill nyttja. Idag har kommunen löst det genom att ställa som villkor att den som får tillstånd för uteservering måste ställa sin tillståndsgivna yta till förfogande för denna typ av arbeten. Detta förfaringsätt skulle givetvis fungera bra även om uteserveringarna fick tillsvidare tillstånd.

Den övervägande delen av uteserveringarna ligger dikt mot fasadliv. Det är precis samma yta som måste nyttjas för byggnadsställningar som krävs för många fasad- och takarbeten. Tillsvidarestillstånd för uteserveringar skulle försvåra betydligt för denna typ av arbeten, eftersom fastighetsägarna då inte skulle kunna komma åt erforderlig yta för ställningen utan att komma överens med uteserveringsinnehavaren, en överenskommelse som kan tänkas kosta en del för fastighetsägaren. Och ett förhållande som skulle ge innehavaren av uteserveringstillståndet möjlighet att stoppa en planerad renovering. Vilket ju knappast kan vara avsikten med att kommunen och polisen medger någon rätt att nyttja offentlig plats för uteservering. Att lägga in ett motsvarande villkor för åtkomst av marken för fasadarbeten, som för ledningsdragnings- och beläggningsarbete, är inte självklart möjligt. Detta då det i 3 kap 15§ stadgas att kommunens villkor ska tillgodose de intressen som kommunen har att bevaka i fråga om skötsel av den offentliga platsen, markanvändning, stadsbild, miljö och trafik. Att villkora om åtkomst av marken för fasadarbeten på byggnader på angränsande fastigheter faller inte självklart inom dessa punkter – det utgör ju inte kommunens primära intresse utan ägaren till en angränsande fastighet.

Förutsättningarna i stadsrummet förändras hela tiden. Detta påverkar möjligheten att ha uteservering. En gångbana som ena året är fri från gatumöbler kan nästa år vara försedd med skräpkorg och parkbänk, cykelställ, affischtavla eller annat som begränsar den yta som kan tillstyrkas för uteserveringen. Tillsvidarestillstånd för uteserveringar begränsar möjligheten för annan markanvändning – drastiskt uttryckt skulle den övriga markanvändningen av gångbanan få planeras runt uteserveringarna. Det kanske är rätt, men det skulle drastiskt minska möjligheterna att förändra gaturummet och tillföra andra föremål. Allt från träd till papperskorgar.

Vissa föremål som ställs på gångbanan måste av olika anledningar stå exakt på en viss plats. Exempel på sådana föremål är väderskydd vid busshållplatserna, teknikskåp som är knutna till vissa ledningar under mark och trafikskyltar som måste stå just där den trafikbestämmelse de ska upplysa trafikanterna om börjar eller slutar. Visserligen kan åtkomsten till mark för dessa ändamål skrivas in som villkor i ett tillsvidarestillstånd, men det går ändå inte att komma ifrån att ytan för uteserveringen måste bestämmas från år till år.

Polismyndigheten såg för ett antal år sedan över de tillsvidare tillstånd som då fanns och skrev om dem till tidsbegränsade tillstånd. Det gällde i och för sig inte uteserveringar, utan andra ändamål, men principerna är desamma. Detta med motiveringen att tillsvidare tillstånd inte passade för situationen i Stockholm. Polismyndigheten har i tillståndsförfarandet att bedöma trafiksäkerhet samt allmän ordning och säkerhet. Det går inte att vid ett tillfälle göra en trovärdig sådan bedömning som är giltig tillsvidare i en omvärld som är under ständig förändring.

Ett uteserveringstillstånd som gäller tillsvidare blir dessutom en mer beständig del av den lokal den hör till. Detta kommer troligtvis att medföra att lokalen ifråga betingar ett högre pris än vad den skulle göra utan uteserveringstillståndet. Den offentliga platsen kommer att ses som en bit privat egendom. Det är troligt att uteserveringstillstånden kan komma att ingå som en beståndsdel i de civilrättsliga avtal som tecknas

då serveringslokalen byter ägare. Ett tillstånd enligt ordningslagen är ett offentlighetsrättsligt reglerat tillstånd och kan naturligtvis inte vara föremål för civilrättsliga överlåtelse.

Samråd

Samråd har skett med polismyndighetens tillståndsenhet, som instämmer med kontorets ställningstagande.

Kontorets förslag/synpunkter

Kontoret föreslår att gatu- och fastighetsnämnden beslutar avstyrka förslaget om tillsvidare- tillstånd för uteserveringar av skäl som beskrivits i detta tjänsteutlåtande. Däremot finns redan idag möjligheten att tillstyrka uteserveringar på längre tidsperiod än en säsong i taget. I enskilda fall detta vara lämpligt, men bedömningen måste göras från ärende till ärende.

Socialtjänstnämnden beslutade den 22 juni 2004 att som svar på remissen överlämna och åberopa kontorets tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Hanna Broberg m fl* (m) till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Motionen bifalls.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande av den 4 juni 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen har remitterat motion (nr 27) av Ulla Hamilton (m) till socialtjänstnämnden. Motionen har också överlämnats för yttrande till stadsledningskontoret och gatu- och fastighetsnämnden samt till stadsdelsnämnderna Kista, Norrmalm och Farsta. Remisstiden går ut 2004-08-01.

Motionen i sammanfattning

Ulla Hamilton (m) skriver i motionen att det är trevligt med uteserveringar i Stockholm. Det livar upp gatubilden, skapar liv och rörelse i staden och ett välkomnande samt öppet intryck. Förfarandet med att årligen ansöka om nytt tillstånd tycker hon emellertid förefaller onödigt och byråkratiskt. Hon ställer frågan varför staden inte kan meddela tillsvidare tillstånd. Om förhållandena ändras från år till år bör detta kunna hanteras på annat sätt.

Förvaltningens förslag och synpunkter

När det gäller ansökan om tillstånd att servera alkoholdrycker i uteservering beviljas sådan redan idag i normalfallet tillsvidare. Om förändringar äger rum har tillståndshavaren en skyldighet enligt alkohollagens bestämmelser att anmäla det till tillståndsmyndigheten. Vid en sådan anmälan kontrolleras att förutsättningar för serveringstillstånd kvarstår. Om så är fallet godkänns anmälan och vid motsatt förhållande återkallas serveringstillståndet i den delen. Således föreligger redan idag det förfaringsätt vad gäller tillstånd för alkoholservering i uteservering som motionären förordar. Alkohollagens bestämmelser utgör inga hinder för ett sådant förfarande.

Kista stadsdelsnämnd beslutade den 23 september 2004 att överlämna och återropa förvaltningens förslag till beslut.

Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande från den 8 september 2004 är av i huvudsak följande lydelse.

Utlåtande

Stadsdelsnämnden har fått på remiss en motion om införande av tillsvidarestillstånd för uteserveringar skriven av Ulla Hamilton (m). I motionen föreslås till kommunstyrelsen att kommunfullmäktige ska ge berörda förvaltningar i uppdrag att införa ett förfarande med tillsvidarestillstånd för uteserveringar i Stockholms stad. Detta för att bespara näringsidkarna den nuvarande hanteringen av att behöva söka tillstånd för varje säsong.

Idag beviljas tillstånd för uteserveringar på offentlig plats inför varje säsong. Offentlig plats är gata, trottoar, torg och parker m.m. Tillstånd söks enligt ordningslagen hos polisen och förvaltningen yttrar sig till polisen. Polisen är tillståndsmyndighet och bedömer inkomna ansökningar med hänsyn till trafiksäkerhet samt allmän ordning och säkerhet. Kommunen (stadsdelsnämnden), som förvaltare av den offentliga platsen, är remissinstans med vetorätt.

Omfattningen av uteserveringar i Kista är relativt begränsad och gäller främst torgen och Kista arbetsområde, där även trottoarsserveringar finns utanför vissa restauranter. Som bekant finns inga trottoarer i övriga stadsdelsnämndsområdet. I många fall har inte uteserveringarna i Kista funnit sina former till utförande och omfattning. Vidare förekommer särskilt i Kista centrum och arbetsområde omfattande ombyggnader bl.a. skall hela Kista torg byggas om de närmaste åren och planer finns på betydande investeringar i den fysiska miljön i Kista arbetsområde. Detta innebär att det är svårt att medge fleråriga tillstånd. Kommunen blir enligt lagen relativt uppbounden medan tillståndshavaren kan återkalla detta om han eller hon inte vill fortsätta.

Stadsdelsförvaltningen är positiv till uteserveringar och ser gärna att sådana utvecklas t.ex. på Kista Torg. Programförslag till ombyggnad av Kista Torg möjliggör flera attraktiva soliga platser, varav vissa inte bundna till direkt anslutna befintliga

restauranter. Det är viktigt att sådana serveringar blir attraktiva, passar in i miljön, om de ska bidra till att torget livas upp och lockar till utvistelse vid sidan om den stora Gallerian.

Stadsdelsförvaltningen ser stora fördelar med tillstånd för ett år i taget i likhet med vad som sker för torghandeln. Väl fungerande serveringar kan påräkna fortsatta tillstånd och byråkratin hörför är synnerligen begränsad. Årliga tillståndsprövningar är värdefulla då stadsdelsförvaltningen före säsong kan få in synpunkter från de tekniska förvaltningarna om gatuarbeten eller dylikt kan påverka möjligheterna till tillstånd för kommande säsong. Det är relativt vanligt förekommande att serveringsrörelser byter ägare och ofta är nya ägaren före säsong omedveten om regler för tillståndet, kostnader etc. Här blir också en årlig automatisk avstämning.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade den 23 juni 2004 att som svar på remissen återopå stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av *Inge-Britt Lundin m.fl.* (fp), *Sebastian Cederschiöld m.fl.* (m) och *Anders Broberg* (kd) enligt följande.

Vi anser att stadsdelsnämnden skulle ha beslutat följande:

1. Motionen bifalls.
2. Stadsdelsnämnden anför därutöver följande:

I stället för att se misstänksamt på näringsidkare måste man ha en generös attityd. Låt istället tillståndsgivare meddela näringsidkaren en viss tid innan uteserveringssäsongen börjar i fall förändringar i tillståndet måste göras.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande från den 8 juni 2004 är av i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Ulla Hamilton (m) föreslår i en motion till kommunstyrelsen att stadens förvaltningar får i uppdrag att införa tillsvidarestillstånd för uteserveringar. Företagare skall på så vis slippa ansöka om nytt tillstånd varje år om förutsättningarna inte har ändrats. Stadsdelsförvaltningen anser att tillsvidarestillstånd begränsar kommunens möjlighet att tillvarata olika parters intressen. Det kan t.ex. innebära att privata fastighetsägare kan komma att hindras från att genomföra nödvändiga om- och tillbyggnader av sina fastigheter. Stadsdelsförvaltningen föreslår därför att motionen avstyrks.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsmiljö- och planeringsavdelningen i samråd med gatu- och fastighetskontoret.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av en motion från Ulla Hamilton (m). Hon föreslår att kommunfullmäktige skall ge berörda förvaltningar i uppdrag att införa ett system med tillsvidare tillstånd för uteserveringar i Stockholms stad. Den nuvarande hanteringen förefaller vara ganska onödig eftersom många företagare som börjat erbjuda uteservering fortsätter att göra det år från år. Varje år måste en ny ansökan inlämnas. Staden skulle istället kunna bevilja tillsvidare tillstånd. Om förhållandena förändras så får förvaltningen ta kontakt med företagaren för att diskutera hur de nya förutsättningarna skall hanteras på bästa möjliga sätt. Motionen har även remitterats till stadsledningskontoret, gatu- och fastighetsnämnden samt stadsdelsförvaltningarna i Kista och Farsta.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Polisen är den myndighet som i enlighet med ordningslagen kan ge tillstånd för uteservering på offentlig plats. Tillstånd utfärdas för en säsong i taget. Polisen bedömer ansökan med hänsyn till trafiksäkerhet, allmän ordning och säkerhet. Kommunen fungerar som remissinstans med vetorätt i egenskap av förvaltare av den offentliga platsen.

Kommunen har att bevaka frågor om skötsel av den offentliga platsen, markanvändning, stadsbild, miljö och trafik. Enligt ordningslagen skall de villkor som kommunen uppställer för en markupplåtelse tillgodose just dessa intressen. Det innebär i praktiken att uteserveringar vid behov omedelbart måste ge plats för arbeten med t.ex. stadens el- och vattenförsörjning. Vanligen är uteserveringsytorna förlagda i anslutning till fasader.

Även privata fastighetsägare önskar begagna dessa ytor i samband med att om- och tillbyggnader skall utföras. Men staden kan enligt ordningslagen inte villkora markupplåtelsen så att uteserveringar måste ge plats för deras arbeten. Om tillsvidare tillstånd skulle ges för uteserveringar blir de privata fastighetsägarna beroende av tillståndshavarens samarbetsvilja. Det finns risk för att fastighetsägarna till följd av detta kan få svårt att genomföra sina byggnadsarbeten.

Fördelen med att tillstånd endast utfärdas för en säsong i taget är alltså att staden kan styra markanvändningen på ett sätt som kan tillgodose flera parter intressen. Om markupplåtelsen i god tid reserveras för ett byggnadsarbete hinner också restaurang- och caféägare att passa sin bemanning, inköp av varor m.m. till detta.

Möjligheten att styra markanvändningen från kommunens sida kan naturligtvis även begagnas i andra sammanhang. Stadsdelsförvaltningen anser att staden även i fortsättningen skall ha möjlighet att styra markanvändningen på detta sätt, och föreslår därför att motionen avstyrks.

En näringsidkare kan redan idag kan få sitt tillstånd utfärdat snabbt och enkelt av polisen om inga väsentliga förändringar skett från föregående år. Det beror på att handläggningen sedan länge har förenklats vid denna typ av ansökan. I dessa fall remitteras inte ärendet till kommunen, vilket annars är normalt. Stadsdelsförvaltningen delar därför inte Ulla Hamiltons uppfattning att dagens tillståndsprövning innebär en

onödig hantering. Att polisen ändå vill ha en ny ansökan varje år beror på att man bedömer stadsmiljön som så föränderlig, att man från år till annat inte kan förutse hur en markupplåtelse kommer att påverka trafiksäkerhet, ordning och allmän säkerhet. Stadsdelsförvaltningen anser att denna bedömning är välgrundad, särskilt vad gäller innerstaden.

Farsta stadsdelsnämnd beslutade den 17 juni 2004 att som svar på remissen till kommunstyrelsen överlämna och återöppna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av tjänstgörande ersättaren *Thomas Backlund m fl (fp)*, ledamoten *Cecilia Nordenfelt m fl (m)* och ledamoten *Bertil Fredriksson (kd)* enligt följande.

Vi anser att nämnden skulle ha beslutat att föreslå att motionen bifalls samt att därutöver anföra följande

De många uteserveringarna bidrar till att Stockholm blir en trevligare stad. Det är viktigt att upplåtelser underlättas. Att man som nu behöver ansöka om förnyat tillstånd förefaller som en helt onödig byråkrati. Behöver staden komma åt marken så är det enkelt att återkalla tillståndet av detta skäl.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande från den 24 maj 2004 är av i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Eftersom staden, ledningsägare och fastighetsägare behöver komma åt marken med jämna mellanrum för att kunna utföra underhållsarbeten samt att upplåtelser är knutna till personen som sökt föreslår förvaltningen att upplåtelser även fortsättningsvis beviljas med ett år i taget.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom förvaltningens kansli, sektionen för teknik & miljö.

Bakgrund

Stadsdelsförvaltningen har för yttrande erhållit en motion om införande av tillsvidare-tillstånd för uteserveringar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Uteserveringarna står för det mesta på gångbanor och torgytor. På ytorna är staden ansvarig för underhåll, städning och vinterväghållning. Dessutom är ledningar under

mark vanligt förekommande på gångbanor och torgytor. Eventuella underhållsinsatser på ytorna och ledningar under ytorna är svåra att förutse. Om restaurangägarna får tillsvidare tillstånd för uteserveringarna är risken stor för att diskussioner om kompensation för restaurangens uteblivna försäljning uppstår i samband med att staden, fastighetsägare eller ledningsägare utför nödvändiga underhållsarbeten.

Enligt ordningslagen är det polisen som utfärdar tillstånd för upplåtelser av offentlig plats. Den sökande skickar sin ansökan till polisen. Staden och polisen har välfungerande rutiner för handläggningen av markupplåtelser. Den sökande skickar således bara en ansökan och får svar på densamma inom tre veckor. Med andra ord är byråkratin i samband med upplåtelser inte särskilt tung för någon av parterna.

Eftersom upplåtelser är knutna till den person som sökt upplåtelsen följer dem inte med vid en ev. försäljning av serveringsstället. En ny ägare måste därmed söka ett nytt polistillstånd. Om tillsvidare tillstånd utfärdas kan det bli ett problem med att ägaren till serveringsstället är en annan än tillståndshavaren för upplåtelsen. Förnyas tillståndet varje år uppstår inte det problemet.

Förvaltningen anser med anledning av det som angetts ovan att upplåtelser för uteserveringar även fortsättningsvis skall beviljas med ett år i taget.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2004:27

2004:27

Motion av Ulla Hamilton (m) om införande av tillsvidare tillstånd för uteserveringar

Det är trevligt med uteserveringar i Stockholm. Det livar upp gatubilden och skapar liv och rörelse i staden. Uteserveringar skapar intrycket av att Stockholm är en öppen och välkomnande stad. Allt fler restauranger erbjuder också uteserveringar. Men det finns ett aber i sammanhanget. Det har med byråkratin och hanteringen av tillstånden att göra. Många av de företagare som börjat erbjuda uteservering fortsätter att göra det år från år. Men ett tillstånd för uteservering gäller bara under ett år. Året därpå måste företagen lämna in en ansökan om nya tillstånd. Detta förefaller vara en ganska onödig hantering. Varför skulle inte staden kunna bevilja tillsvidare tillstånd? Om det visar sig att förhållandena förändras så får förvaltningen ta kontakt med företagaren för att diskutera hur de nya förutsättningarna ska hanteras på bästa möjliga sätt.

Med hänvisning till ovanstående föreslår undertecknad att kommunfullmäktige måtte besluta

att ge berörda förvaltningar i uppdrag att införa ett system med tillsvidare tillstånd för uteserveringar i Stockholms stad.

Stockholm den 30 april 2004

Ulla Hamilton